ਟੀ.ਪੀ. ਮੁਰੂਗਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰੀ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.

ਬਨਾਮ

ਬੋਜਾਨ

ਅਤੇ

ਪੋਸਾ ਨੰਧੀ ਰਿਪ. ਥ੍ਰੀ. ਪੀ.ਓ.ਏ. ਹੋਲਡਰ, ਟੀ.ਪੀ. ਮੁਰੂਗਨ

ਬਨਾਮ

ਬੋਜਾਨ

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 950-951 ਦੇ 2018)

31 ਜੁਲਾਈ, 2018

[ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇਨਸਟਰੂਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1881 – ਧਾਰਾ 139 – ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਣਾ – ਕਾਰਜਪਦਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ੀ ਸਨ, ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਰੱਖੀ ਸੀ – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਦੋ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ – ਚੈਕਜ਼ ਅਣਡਿਸ਼ਾਰਜ ਹੋਏ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਇਆ – ਜਿਲਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਿਆ – ਅਪੀਲ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਚੈਕ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਜ਼ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਸੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਜ਼ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ – ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਉਸ ਨੇ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਣਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ – ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਨਰਾਵਲੋਕਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਹਾਲੇ ਕੀਤਾ:

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇਨਸਟਰੂਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਚੈਕ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਜ਼ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇਨਸਟਰੂਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1881 – ਧਾਰਾ 139

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਚੈਕ ਧਾਰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਜ਼ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਸੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦਾਰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਖਾਰਿਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8] [360-G-H; 361-A]

ਅਪੀਲਕਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋ ਚੈਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਜ਼ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਉਸ ਨੇ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਣਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। [ਪੈਰਾ 9] [361- ਜੀ-ਐੱਚ]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਦਰਭ

ਰੰਗੱਪਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮੋਹਨ (2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441 : [2010] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 507

ਕੇ.ਐਨ. ਬੀਨਾ ਬਨਾਮ ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 458 : [2001] 4 ਸਪਲਾਈ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 374

ਟੀ. ਵਸੰਤਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇਕੁਮਾਰੀ (2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 378 : [2015] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 342 – ਸੰਦਰਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 950-951 ਦੀ 2018

ਮੁਕਦਮਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ: 27.09.2013, ਮੈਡਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1658 ਅਤੇ 1657, 2008ਅਪੀਲਕਰਤਾਂ ਲਈ:

ਮਿਸ ਵ. ਮੋਹਨਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਮਿਸ ਕਾਸ਼ਵੀ ਦੁੱਤਾ, ਅਨੁਪ ਕੁਮਾਰ, ਵਕੀਲ

ਜਵਾਬਦਾਰ ਲਈ:

ਐਰ. ਬਾਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਬੀ. ਰਘੁਨਾਥ, ਐਰੋਕਿਆਰਾਜ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਵਕੀਲ

ਟੀ.ਪੀ. ਮੁਰੂਗਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਬੋਜਾਨ

ਉਚੇਚਨ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੰਡੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਜਿਊਐਨ ਦੁਆਰਾ

ਮੌਜੂਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1657 ਅਤੇ 1658/2008 ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤਹਿਤ 27.09.2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦਰਖ਼ਵਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਲੀਵ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਭੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇਨਸਟਰੂਮੈਂਟ ਐਕਟ ("ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੋ ਚੈਕਾਂ ਦੇ ਡਿਸਹਨਨਰ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਰਕਮ 37,00,000/- ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਰਕਮ 14,00,000/- ਰੁਪਏ ਸੀ।

ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਸਾਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹਨ:

ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨੀਹੜਾ ਟੀ ਪ੍ਰੋਡਯੂਸ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ।

24.11.1998 ਨੂੰ, ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਦਾ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਡਬਲਯੂਡੀ-3 ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਹੇ।

ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

07.08.2002 ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਕੇ. ਪੋਸਾ ਨੰਦੀ (ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਐਪਲੀਕੈਂਟ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 51,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ 37,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਚੈਕ ਕੇ. ਪੋਸਾ ਨੰਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 14,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਦੂਜਾ ਚੈਕ ਟੀ. ਪੀ. ਮੁਰਗਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਨੀਹੜਾ ਟੀ ਪ੍ਰੋਡਯੂਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਦਾ ਨਿਵਾਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 03.02.2003 ਨੂੰ, ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਚੈਕਾਂ ਨੂੰ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਹ "ਸਟਾਪ ਪੇਮੈਂਟ" ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਡਿਸਹਨਨਰ ਹੋ ਗਏ।
ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਨਿਵਾਰਣ ਅਤੇ ਦੇਣੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ 17.02.2003 ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕੀਤਾ। ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਪਲਿਕੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਜੂਡਿਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ II, ਕੋਇੰਬਤੂਰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ।

ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖਾਲੀ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਫਾਇਨੈਂਸਜ਼ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹਾਇਰ- ਪਰਚੇਜ਼ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਰੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਲੋਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਐਪਲੀਕੈਂਟ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਨੂੰ ਡਬਲਯੂਡੀ-2 ਮਹੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਚੈਕਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਹਨਨਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਚੈਕਾਂ ਉਹਨਾਂ 10 ਖਾਲੀ ਚੈਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 1995 ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 5,00,000/- ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਐਪਲੀਕੈਂਟ-ਕੇ. ਪੋਸਾ ਨੰਦੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ 1996 ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਚੈਕਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 09.11.2002 ਨੂੰ ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੂੰ 10 ਖਾਲੀ ਚੈਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਟ੍ਰਾਈਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਅਤੇ ਦੋ ਚੈਕਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਕਮ 37,00,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਰਕਮ 14,00,000/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਮਾਨੀਹੜਾ ਟੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਜੋ 1995 ਵਿੱਚ ਐਪਲੀਕੈਂਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ 10 ਖਾਲੀ ਚੈਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਚੈਕਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।
ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਸਥਾਰਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਟ੍ਰਾਈਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੈਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ/ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ 5000/- ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਰਾਜੀਨ ਦੀ ਸਜਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਟੀ.ਪੀ. ਮੁਰੂਗਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰੀ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਬੋਜਾਨ [ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.]

ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦੁੱਸੀ ਨੇ ਕੋਇੰਬਤੂਰ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਫਾਸਟ ਟ੍ਰੈਕ ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ III ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 437-438 ਦੇ 2006 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 118 ਅਤੇ 139 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਕਾਰੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖੰਡਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆ ਨੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਾਫੀ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਮਾਲਾ ਫਾਇਦੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ "ਸਟਾਪ ਪੇਮੈਂਟ" ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਕਿਵੇਂ ਐਪਲੀਕੈਂਟ ਦੇ ਪਾਸ ਆਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗਵਾਹ ਡੀਡਬਲਯੂ.2 ਮਹੇਸ਼ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵ੍ਹੀਟਨੈੱਸ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਨੇ ਇਹ ਝੂਠਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ.. ਫਾਇਨੈਂਸਜ਼ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਦੋ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.2 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4 ਨੇ ਖੰਡਿਤ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਫਾਇਨੈਂਸਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ.2 ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਈਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦੁੱਸੀ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ 26.11.2008 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 1657-1658 ਦੇ 2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਐਪਲੀਕੈਂਟ ਅਖੀਰਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬਿਨਾਂ ਵਕੀਲ ਦੇ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕਸਮਾਰਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦੁੱਸੀ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਚੈਕਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਨਕਾਰਤਾ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਅਤੇ ਚੈਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਨਕਾਰਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਨਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੈਕਾਂ ਜਦੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਢੰਗ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦੁੱਸੀ ਉੱਤੇ ਜੋ ਬੋਝ ਸੀ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਨATURE ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਕਲਵੀ ਜੱਜ ਨੇ ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੈਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਇੱਕੋ ਹੀ ਦਿਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਚੈਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਟ੍ਰਾਈਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਹਿਮਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਿਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

27.09.2013 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 1657-1658 ਦੇ 2008 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਐਪਲੀਕੈਂਟ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਮਿਸਿਜ. ਵੀ. ਮੋਹਨਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਐਪਲੀਕੈਂਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦੁੱਸੀ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਚੈਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਸਤਾਖਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਐਪਲੀਕੈਂਟ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਰਾਫ਼ੱਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼੍ਰੀਮੋਹਨ [(2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441], ਕੇ.ਐਨ. ਬੀਨਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 458]; ਅਤੇ ਟੀ. ਵਾਸੰਤਕੁਮਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਜਯਕੁਮਾਰੀ [(2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 378] 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦੁੱਸੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਸਟਰ ਰ. ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੈਕਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਲਯੋਗ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਤਹਤ ਜਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਧਾਰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਕਾਰੀ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਖੰਡਿਤ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਜਵਾਬਦਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।

ਕੇ.ਐਨ. ਬੀਨਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 458; ਪੈਰਾ 6] ਅਤੇ ਰਾਂਗੱਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼੍ਰੀਮੋਹਨ [(2010) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441; ਪੈਰਾ 26] ਨੂੰ ਰਿਫਰ ਕਰੋ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ:-

ਜਵਾਬਦਾਰ-ਅਦੁੱਸੀ ਨੇ ਚੈਕਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲੋਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਵਾਬਦਾਰ ਦਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਸਨੇ 1995 ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਖਾਲੀ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਟ੍ਰਾਈਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖ਼ੁਦ ਤੋਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮਨਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ 1995 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੈਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਢਕਣੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਵਾਬਦਾਰ ਵੱਲੋਂ 09.11.2002 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਤਰ, ਉਸਨੇ 07.08.2002 ਨੂੰ ਰੁਪਏ 37,00,000/- ਅਤੇ ਰੁਪਏ 14,00,000/- ਲਈ ਦੋ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। 09.11.2002 ਦਾ ਪੱਤਰ ਇੱਕ ਬਾਅਦ-ਵਿੱਚ ਸੋਚੀ ਗਈ ਗੱਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹੇ ਗਏ ਚੈਕਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਜਵਾਬਦਾਰ ਦਾ ਦਲੀਲ ਕਿ 07.08.2002 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਨੋਟ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ-ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੇਸ਼-ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.2, ਜੋ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਫਾਇਨੈਂਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੜਚੋਲ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਫਾਇਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.4 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਫਾਇਨੈਂਸ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3, ਜੋ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਚਿੱਟ ਫੰਡਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਕਦੇ ਵੀ ਐਨ.ਆਰ.ਆਰ. ਫਾਇਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਚੈਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਲਯੋਗ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੈਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਤ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਖੰਡਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਤਥਿਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਵਿੱਚ, 27.09.2013 ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1657 ਅਤੇ 1658 ਦੇ 2008 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਈਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Megha Tak